

AŞIQ ƏLƏSGƏR YARADICILIĞINA BİR BAXIŞ
A VIEW AT THE WORK OF ASHUG ALASGAR
ВЗГЛЯД НА ТВОРЧЕСТВА АШУГА АЛЕСКЕРА

Aynurə SƏFƏROVA
Filologiya üzrə fəlsəfə doktoru
AMEA Folklor İnstitutu
aynura.safarova1@gmail.com

Summary

Ashug Alasgar is one of the most famous representatives of ashug literature. His goshmas, divanis, geraylis and tajnis are perfect examples of ashug poetry. The subject matter of these examples is diverse, but they are also very powerful and perfect in terms of language. In Ashug Alasgar's poems, the description of the natural landscape in an original and unique language, the description of the social landscape of the time, human relations, the means of expression of pure feelings - friendship, love and longing - attract attention. His deep knowledge of the subtleties of the Turkish language and his rich poetic thinking can be seen in all his poems and poems. Ashug Alasgar's use of metaphors, similes and epithets in his poems proves that he can deeply feel the richness of his native language. Ashug Alasgar is also the author of beautiful tajnis. It is known that rhymes should prevail in tajnis. From this point of view, we see the mastery of Ashug Alasgar as the author of the tajnis. Among the images of ashug poetry, dodagdaymaz, cighali, goshayarpag tajnis are distinguished by their originality. We notice that Alasgar uses words and phrases with great skill and skill while reading his dodagdaymazs. This, in fact, proves that he is a powerful artist of ashug poetry. In general, Ashug Alasgar's work is not only wide and comprehensive in terms of art, but also original. In addition to preserving the classical traditions of ashug art in his poems and other poems, he also created unique individual examples. His poetic examples are considered to be one of the most beautiful pearls of Azerbaijani ashug art, and these examples always retain their freshness.

Key words: poet, ashug, Ashug Alasgar, ashug poem

Резюме

Ашуг Алескер – один из самых известных представителей ашугской литературы. Его куплеты, диваны, герайли и таджнисы - прекрасные образцы ашугской поэзии. Тематика этих примеров разнообразна, но они также очень эффективны и совершенны с точки зрения языка. В стихах Ашуга Алескера обращают на себя внимание описание природного ландшафта оригинальным и неповторимым языком, описание социального ландшафта того времени, человеческих

отношений, средств выражения чистых чувств - мыслей о дружбе, любви и тоске. Его глубокое знание тонкостей азербайджанского турецкого языка и его богатое поэтическое мышление можно увидеть во всех его стихах и в гошмах (одной из форм ашугского творчества). Использование Ашигом Алескером метафор, сравнений и эпитетов в своих стихах доказывает, что он может глубоко почувствовать богатство своего родного языка. Ашуг Алескер также является автором красивых техник. Известно, что в таджнисе должны преобладать джи-нас рифмы. С этой точки зрения мы видим мастерство Ашуга Алескера как автора тех-ники. Среди образов ашугской поэзии своей оригинальностью выделяются безгубые (додагдеймез), писклявые (джи-галы), двулистные (гошайраг) приёмы. Мы видим, что Алескер с большим мастерством и умением использует слова, читая додагдеймезы. Это, по сути, доказывает, что он мощный художник ашугской поэзии. В целом творчество Ашуга Алескера не только обширно и содержательно в художественном отношении, но и оригинально. В своих гошмах и других стихотворениях он не только сохранил классические традиции ашугского искусства, но и создал новые собственные образцы. Его поэтические образцы считаются одной из красивейших жемчужин азербайджанского ашугского искусства, и эти образцы всегда сохраняют свою свежесть.

Ключевые слова: поэт, ашуг, Ашуг Алескер, ашугская поэма

Aşıq Ələsgərin həyatı haqqında qısa bilgi. Azərbaycan aşıq sənətinin inkişafında və zənginləşməsində önəmli yer tutan aşıqlardan biri Aşıq Ələsgərdir. Mənbələrdə göstərilir ki, o, 1821-ci ildə İrəvanda Göyçə mahalının Ağkilsə kəndində anadan olmuşdur. Ələsgərin atası Alməmməd kişi kəndin hörmətli insanlarından idi. Onun əsas məşğuliyyəti əkinçilik və dülgərlik idi, arada bədahətən şeirlər də qoşurmuş, qoşma, bayatı, gəraylı deyirmiş. Ələsgər ailədə 8 uşaqdan biri idi. O, uşaqlıq və yeniyetməlik illərində təhsil ala bilməmişdi, lakin yaddaşı güclü olduğuna görə iştirak etdiyi müxtəlif məclislərdə danışılan rəvayət və nağılları, aşıqların dastanlarını yaddaşında saxlayır, sonra özü də onları nəql edirmiş. Belə qabiliyyətini görəni atası Ələsgəri Aşıq Alının yanına şəyirdliyə verir. Beləliklə, Ələsgər Aşıq Alıdan aşıqlıq sənətinin sirlərini öyrənmiş, ədəb və mərifət qaydalarını ustadından əxz etmişdir. Bir dəfə Aşıq Alı şəyirdi Ələsgərlə toy məclislərindən birində deyişmiş, el içində Ələsgərin şöhrətini ucaltmaq üçün deyişmə zamanı ona qəsdən məğlub olmuş, sazını qalib gələn Ələsgərə təslim etmək istəmişdir. Ələsgər ustadının qarşısında baş əymiş, ustadı Aliya olan ehtiramını bu sözlərlə ifadə etmişdir:

Bir şeyird ki ustadına kəm baxa,
Onun gözlərinə qan damar, damar...

Ələsgər öz ustadını həmişə hörmətlə yad etmiş, ömrünün axır illərinə qədər Aşıq Alı sənətindən ehtiramla danışıbmışdır (5, 4).

Əvvəlcə Göyçə mahalında aşıqlıq edən Ələsgərin şöhrəti ətrafa yayıldıqca digər bölgələrin də toy-düyünlərində iştirak etmək üçün dəvət almışdır. Beləliklə, o, İrəvanla yanaşı, Naxçıvanda, Qazaxda, Qarabağda, Gəncədə, Kəlbəcərdə və digər mahallarda da tanınmış, xalq tərəfindən sevilmişdir. Yüksək mədəniyyəti, ədəbi və əxlaqi keyfiyyətləri, gözəl şeir qoşmaq qabiliyyəti, bənzərsiz səsi və ifası onu hər kəsə sevdirmiş, beləcə aşığın dinləyici və tamaşaçı auditoriyası genişlənməmişdir. “Aşıq Ələsgər zəngin bir irs qoyub getmişdir. H.Əlizadənin yazdığına görə, o, sağlığında öz şeirlərini bir yerə toplamaq istəmişsə də, buna müvəffəq ola bilməmişdir. Aşıq gördüyü, müşahidə etdiyi hadisə və əhvalatlar haqqında yerindəcə, bədahətən şeirlər demək qabiliyyətinə malik imiş. Onun saysız-hesabsız şeirləri olmuşdur. Lakin bunların çoxu yazılmadığı, qeyd edilmədiyi üçün itib-batmışdır” (4, 302).

Aşıq Ələsgər poeziyasının özəllikləri. Aşıq Ələsgərin poeziyası bədii dil xüsusiyyətləri cəhətdən xeyli zəngindir. O, öz şeirlərində Azərbaycan dilinin zəngin söz xəzinəsindən ustalıqla istifadə etmiş, poeziyamıza gözəllik və yenilik gətirmişdir. Onun qoşma və divaniləri, gəraylı və təcisləri aşıq şeiri şəklinin ən mükəmməl örnəklərindəndir. Bu örnəklərin mövzusu müxtəlif, bir-birindən fərqli olmaqla yanaşı, dil baxımından çox qüdrətli və mükəmməldir. “Ələsgər elə qüdrətli lirika yaratmışdır ki, özündən həm əvvəl, həm də sonra aşıq şeiri belə bir zirvəyə yüksələ bilməmişdir. Bu lirikanın gözəlliyi bir tərəfdən Aşıq Ələsgərin həyata baxışı, dünyagörüşü, milli-mənəvi dəyərlərə və şifahi yaradıcılıq ənənələrinə bələdliyi ilə bağlıdırsa, digər tərəfdən onun fitri istedadı, sənətkarlıq məharəti, Azərbaycan türkcəsinin zəngin poetik imkanlarını üzə çıxarmaq səriştəsiylə əlaqədardır” (9, 195).

Qoşma və gəraylılarına diqqət etdikdə Aşıq Ələsgər yaradıcılığında təbiət mənzərəsinin orijinal və özünəməxsus dillə təsvirini görürük. Vətən təbiətinin gözəlliklərini “Yaylaq”, “Şah dağı”, “Dağlar” kimi şeirlərində tərənnüm etmişdir. Aşıq “Dağlar” adlandırdığı iki fərqli qoşmasında sanki əsl rəssam fırçası ilə onların tablosunu yaratmış, dağların hər mövsümdə özünəməxsus heyvətəməz gözəlliyə büründüyünü nəzmə çəkmişdir. Doğma yerlərin təbiət gözəlliklərini gah bahar mövsümündə təsvir etmiş, əl-çatmaz, ünyetməz, uca dağların süsənli, sünbüllü, lələli çağlarını vəsf etmiş, gah da ağappaq libasa qərç

olduğunu göstərmişdir. Aşıq dağları bu füsunkar gözəlliklərilə yanaşı, həm də canlı bədii obraza çevirmiş, onların insanlar arasında heç bir ayırımçılıq qoymadığını, hamıya eyni yanaşdığını qeyd etmişdir. Ən uca zirvəsində daim qar olduğunu vurğulamış, çeşməsindəki “abi-həyat suyu”nun dərdi-möhnəti dağıtdığını göstərmişdir:

Xəstə üçün təpəsində qar olur,
Hər cür çiçək açır, lələzar olur.
Çeşməsindən abi-həyat car olur,
Dağıdır möhnəti, məlalı dağlar (1, 21).

Aşıq dağları təsvir edərkən insana məxsus xarakteri təbiət hadisəsi kimi təsvir edir, dağları obrazlaşdırır, insan xislətilə bağlı bəzi məqamları onların üzərinə köçürür, maraqlı paralellər aparır.

Gahdan çiskin tökər, gah duman eylər,
Gah gəlib-gedəni peşiman eylər.
Gahdan qeyzə gələr, nahaq qan eylər,
Dinşəməz haramı, halalı dağlar.

Ağ xələt bürünər, zərnişan geyməz,
Heç kəsi dindirib keyfinə dəyməz.
Sərdara söz deməz, şaha baş əyməz
Qüdrətdən səngərli, qalalı dağlar (1, 21).

Aşıq Ələsgərin yaradıcılığında insan münasibətlərinin təsviri, saf duyğuların – sevgi və həsrət məzmunlu fikirlərin ifadə vasitələri diqqəti çəkir. Aşıq Ələsgər üçün sevgi hər şeydən ucadır. Onun yaradıcılığında həm ilahi sevgini, həm də bəşəri sevgini vəsf edən şeirlərə rast gəlinir. Ələsgər bu mövzunu əsasən iki aspektdən işləmişdir. Yaradana olan ilahi eşq və bəşəri eşq. Allahın vəsfinə həsr etdiyi şeirlərindən məlum olur ki, Ələsgər dinimizi dərindən öyrənmiş, Allaha sidq ürəkdən bağlı olmuşdur. Yaradanı ilahi eşqlə sevmiş və gerçək sevgini Ona olan sevgidə tapa bilmişdir. “Allahın adı ilə”, “Peyğəmbərin meracı”, “Rənc Ali-əba” və d. şeirlərində Yaradana olan sevgisini dilə gətirmişdir. İslam Ələsgərin yazdığına görə, “dinimizin qanun-qaydalarına həmişə ləyaqətlə əməl edən, həqiqəti, təriqəti, şəriəti, mərifəti dəqiq bilən, hər zaman Yaradana ibadət edən aşıq, hamını mömin müsəlman görmək istəyirdi.

Mən istərəm, alim, mömin yüz ola,
Meyli haqqa doğru, yolu düz ola.
Diliylə zəbanı üzbəüz ola,
Ələsgər yolunda can qurban eylər” (6, 16).

Aşığın şeirlərində bəşəri sevgi mövzusu da geniş yer tutur. Şairin insan sevgisi çox dərinidir. O, gözələ olan sevgisini təsvir edərkən səmimidir, gözəlin həsrətindən hiss etdiyi duyğuları ifadə edərkən dilimizin zəngin söz xəzinəsindən – frazeoloji birləşmələrdən, məcazlardan geniş istifadə edir. “Dönübdü” rədifli qoşmasında “insafsız” gözələ “a bimürvət” deyərək xitab edir. Onun sevgisi aşığın “bağrımı qana döndərib”, “qəddini əyib”, “gül rəngini soldurub”, “xəzan dəymiş gülüstana” döndərib:

A bimürvət, axı səndən ötəri
Ah çəkməkdən bağrım qana dönübdü.
Qədd əyilib, gül irəngim saralıb,
Xəzan dəymiş gülüstuna dönübdü.

Dindirirəm, danışmırsan, gülmürsən,
Xəbər alıb ev halını bilmirsən,
Endiribən məclisimə gəlmirsən,
Yoxsa, taxtın Süleymana dönübdü?! (2, 42)

Aşığın təsvir etdiyi gözəllər onun görüb bəyəndiyi, sevdiyi, “lələ yanaqlı”, “büllür buxaqlı”, “ay qabaqlı”, “şahmar zülflü” gözəllərdir. Ələsgərin dilində onların zahiri gözəl olduğu kimi, daxili də gözəl olanlardır. Böyük söz ustası bu gözəlliyin ən incə detallarını elə ustalıqla açıqlayıb vəsf edir ki, həmin gözəllik bütün çalarları ilə gözlərdə canlanır.

Axşam-sabah, çeşmə, sənin başına
Bilirsənmi, necə canlar dolanır?!
Büllür buxaq, lələ yanaq, ay qabaq,
Şahmar zülfü pərişanlar dolanır.

Afərin xudanın haqqı-sayına!
Camalları bənzər bayram ayına,
Belə gözəllərin xaki-payına
Mənim kimi çox qurbanlar dolanır (2, 40).

Ələsgərin gördüyü gözəllər onun “könlünü qəmdən ayıldı”, aqlını başından alır, gözəlin camalından şölələnən nur, işıq xəstələrə şəfa verir.

Gözüm gördü, könlüm qəmdən ayıldı,
Çıxdınız qarşıma dəstə, gözəllər!
Camalın şöləsi nuri-təcəlla,
Görsə şəfa tapar xəstə, gözəllər!
Qəmgin idim, sizi görüb gültürəm,
Qaşınız qıblədi, səcdə qılıram.
İkram ilə sizə sarı gəlirəm,
Siz də gəlin asta-asta, gözəllər (2, 52).

Ələsgərin qoşmalarında ifadə etdiyi fikirlər lirik qəhrəmanın psixoloji aləmi, daxili mənəvi dünyası ilə sıx bağlıdır. O, klassik şeir ənənəsinə dərinlən bələd idi. Bu mənada “o, öz sələfləri Sarı Aşıq, yaxud Molla Pənah Vaqif kimi özünü sevdiyi gözəlin ayağı altında payəndaz etmədi, daha zərif, daha incə bənzətmədən istifadə edərək sevdiyi gözəli həmişəlik gözələrinin üstə gəzməyə çağırırdı. O, bu çağırışı ilə sevgilisinin onun dərdini bilməsini, gözünün yaşını silməsinə istəyirdi. Bu, aşıq şeirində yeni deyim tərz, yeni ifadə üslubu idi” (9, 199).

Aşıq Ələsgərin qədrini bilsən,
Ağlayıb çeşminin yaşını silsən,
Əgər qədəm qoyub bir bizə gəlsən,
Yerin var göz üstə gəz, qadan alım (1, 16).

Aşıq Ələsgərin müxtəlif mövzulu şeirləri, onun aşıq şeiri şəkillərinə aid düzük-qoşduğu bütün növ və janrları xüsusi bədii məharətlə təqdim etdiyini təsdiqləyir. Ələsgər həm təbiəti təsvir edərkən, həm də müxtəlif lirik mövzulara müraciət edərkən aşıq şeirinin gəraylı, qoşma, müxəmməs və digər şəkillərindən böyük məharətlə istifadə edir ki, həmin şeirlər aşığın daxili duyğularının, narahatlığının, həyəcanının bədii-poetik təənnümünə çevrilir.

Çərşənbə günündə, çeşmə başında,
Gözüm bir alagöz xanıma düşdü.
Atdı müjgan oxun, keçdi sinəmdən,
Cadu qəmzələri qanıma düşdü (1, 29).

Burada Ələsgər özündən əvvəlki aşıqların poetik ənənələrindən bəhrələnmiş, qoşmanın məna gözəlliyinə diqqət yetirmiş, nəticədə səs və söz ahənginin vəhdətindən yaranmış gözəl sənət nümunəsi ortaya çıxmışdır. Aşıq çeşmə başında gördüyü gözələ olan duyğularını bildirəndən sonra onun başqasına nişanlı olduğunu öyrənib təəssüflənir, obrazlı şəkildə aşığın öz diliylə desək, “qolu-qanadı sınıb” yanına düşür.

Ələsgərəm, hər elmdən həliyəm,
Dedim: sən təbibəsən, mən yaralıyam.
Dedi: nişanlıyam, özgə malıyam,
Sındı qol-qanadım, yanıma düşdü (1, 29).

Aşıq Ələsgərin şeirlərinin dil sənətkarlığı. Aşıq Ələsgərin ana dilinin incəliklərini həssaslıqla duya bilməsi, dərin poetik təfəkkürə sahib olması onun bütün şeirlərində müşahidə edilir. “Bədii söz bu ulu korifeyin həyatı, daimi yol yoldaşı olmuşdur. Onun sözə həmdəm, şair-filosof qəlbi odu, alovu, işığı sözdən almışdır. Ən önəmlisi odur ki, bu poetik söz cəngavəri sözə borclu qalmamışdır, öz ürəyinin həra-

rəti ilə onu cilalamış, ona əbədi həyat vermişdir” (7, 31). Aşıq Ələsgər bütün qoşma və gəraylılarında məcazlardan, təşbeh və epitetlərdən yerli-yerində istifadə etmişdir. Bu, onun ana dilinə və aşıq şeirinin incəliklərinə vafiq olduğunu göstərir. Aşıq Ələsgər şeirlərinin mükəmməlliyinin səbəblərindən biri də həmin şeirlərin səs və ahəng vəhdətinin yüksək səviyyədə olmasıdır. Burada səs və ahəngin yaratdığı vəhdət deyərəkən şeirlərdəki vəzn və qafiyə quruluşu, səs və söz təkrarı, eyni səslərin, samitlərin aktivliyi nəzərdə tutulur. Bu baxımdan, Aşıq Ələsgər şeirlərinə xarakterik olan harmoniya; vəzn və qafiyə quruluşu; kəlmə çeşidləri, alliterasiya, səsli məzmun arasındakı vəhdət bu şeirləri oxunaqlı edən səbəblərdəndir. “Azərbaycan türkcəsinin poetik imkanlarından və sələflərinin yaradıcılığından ustalıqla bəhrələnən sənətkar şeirlərində zəngin məcazlar, bədii metaforalar işlətmişdir. Aşıq gözəlin zahiri görkəmini, fiziki cazibədarlığını əyani əks etdirmək, dinləyicidə ona qarşı xoş duyğu, rəğbət və sevgi hissi oyatmaq üçün adətən, portret çəkmək üsulundan istifadə edir. Bu zaman aşığın təsvir etdiyi gözəlin bütün incəliyi, zərifliyi ilə bərabər, ay üzü, ağ biləyi, nazik əli, hətta gümüş kəməri oxucunun gözləri qarşısında canlanır” (3, 170).

Gümüş kəmə, incə belli,
Ağ biləkli, nazik əlli,
Ay qabaqlı, siyah telli,
Ürəyimi üzən gözəl.

“Aşıq Ələsgərin dili, ənənələrdən gələn bədii meyarlar zənginləşmə, büllurlaşma sanbalı ilə estetik hadisəyə çevrilib ki, bunun da kökü bilavasitə onun şeir təfəkkürünün yeniliyi, poetik dil axtarışlarının tərəvəti ilə bağlı idi. Aşıq Ələsgərin təmsil etdiyi dövrün şeir dilinin yeni bədii keyfiyyətlər əldə etməsi məhz şeirin mədəni səviyyəsinin yüksəlməsi, lirik düşüncənin təzələnməsi hesabına baş verdi” (7, 32). Ələsgər şeirlərinin bədii səviyyəsinin mükəmməlliyi, orijinallığı ona böyük şöhrət gətirməklə yanaşı, bənzərsiz sənətkar kimi məşhurlaşmasına səbəb oldu.

Bildiyimiz kimi, Aşıq Ələsgər yaradıcılığının əsas zirvəsi tənqis sənətkarlığı hesab edilir. Tənqis yaratmaq sənətkardan xüsusi istedad tələb edir. Folklorşünas Elxan Məmmədli tənqis yaradıcılığı barədə yazır: “Əsl tənqisləri – bədii sifləti, mənə və mündəricəsi, estetik, emosional təsiri, fəlsəfi yükü, məntiqi axarı qabarıq nəzərə çarpan sənət incilərini ancaq fitri istedadla sahib olan kamil sənətkarlar yarada bilər” (8, 141). Tənqis cinas qafiyələr üzərində qurulur. Tənqis yaradan ustad

sənətkar dilin leksikasını – sözlərin omonimliyini, sinonimliyini, çox-mənalılığını dərindən bilməlidir. Çünki təcnisdə bir söz ayrı-ayrı bəndlərdə fərqli şəkildə, fərqli mənalarda işlədilir. Aşığın yaradıcılığında təcnislər xüsusi yer tutur. “Ay ana, ana” rədifli təcnisinə baxaq:

Qarlı dağlar gəldi düşdü araya,
Qalmışam qürbətdə ay ana, ana!
Təbib yoxdu, dərman edə yaraya,
Sızıldaşır yaram a yana-yana.

* * *

Mən qurban eylərəm yara canımı,
Götürüb doğraya, yara canımı.
Alıb təpə-dırnaq yara canımı,
Bilmirəm dərmanı ay ana, ana (2, 89).

Təcnisin bütün bəndlərində cinas söz “ay ana” kəlməsidir. Xırda fonetik dəyişikliklə işlənən cinas sözdən başqa, ikinci bənddəki “yara canımı” ifadəsi də hər misrada fərqli mənada işlədilmişdir. “Aşıq Ələsgərdə cinas qafiyələr o dərəcədə orijinal və fərdi səciyyəlidir ki, diqqətli oxucu şeir müəllifini qafiyələrlə müəyyənləşdirə bilər. Dilimizə yatımlı, ruhumuza uyarlı cinas qafiyələr Aşıq Ələsgərin ifadə sistemində uğurlu üslubi əməliyyatın nəticəsi olaraq meydana çıxır. Ritm və intonasiya naxışları ovqatın yaranmasına təkan verir” (7, 48).

Ələsgərin təcnislərindən “Narın üz”, “A yara məndən”, “Ayağa – Qarqar”, “A yüzə tək-tək”, “Sarı görəndə”, “Biri “sin” və digər təcnisləri nümunə göstərmək olar. Aşıq həmçinin dodaqdəyməz təcnislər, cığalı təcnislər, müstəzad təcnislər də yaratmışdır. Məlum olduğu kimi, dodaqdəyməz təcnisləri deyərəkən dodaqlar bir-birinə toxunmamalıdır. Bu isə aşıqdan həm böyük söz ehtiyatı, həm də sözləri zərgər dəqiqliyi ilə seçməyi tələb edir. “Dodaqdəyməz təcnislərdə sənətkar elə sözlər tapıb işlətməlidir ki, onlarda qoşadodaq samitləri (**m**, **b**, **p**) olmasın” (3, 167).

Qışda dağlar ağ geyinər, yaz qara,
Sağ dəstinlə ağ kağıza yaz qara,
Əsər yellər, qəhr eyləyər yaz qara,
Daşar çaylar, gələr daşlar çata-çat (1, 99).

Ümumiyyətlə, Aşıq Ələsgərin yaradıcılığı sənətkarlıq baxımından geniş və əhatəli olmaqla yanaşı, həm də orijinaldır. “Aşıq Ələsgərin dil-ifadə vasitələrindəki tərəvət, obraz və təşəbhələrindəki milli kolorit, xalq həyatı, ictimai mühitlə bağlılıq, bədii ləyaqət həddinə çatan üslub sadəliyi, bunlarda təcəssüm edən obrazlı təfəkkürün

aydınlığı və zənginliyi Aşıq Ələsgər poeziyasını bütün nəsillərin və bütün zamanların misli-bərabəri olmayan mənəvi sərvətinə çevirmişdir” (7, 37). Ələsgər aşıq yaradıcılığının klassik ənənələrini qorumaqla yanaşı, həm də özünəməxsus yeni örnəklər yaratmaqla yaddaşlara həkk olmuşdur. Onun yaratdığı poetik örnəklər Azərbaycan aşıq sənətinin ən gözəl incilərindən sayılır və bu örnəklər daim öz təravətini saxlayacaqdır.

QAYNAQLAR

1. Aşıq Ələsgər. Bakı: Yazıçı, 1988
2. Aşıq Ələsgər. Əsərləri. Bakı: Şərq-Qərb, 2004
3. Cəfərov Nizami; Kərimli Teymur; Əsgərli Zaman; Bakıxanova Afət. Ədəbiyyat. Bakı: Çarşıoğlu, 2014
4. Əfəndiyev Paşa. Azərbaycan şifahi xalq ədəbiyyatı. Bakı: Maarif, 1992
5. Ələsgər İslam. Aşıq Ələsgər // Ön söz / Bakı: Yazıçı, 1988
6. Ələsgər İslam. Ön söz // Aşıq Ələsgər. Əsərləri. Bakı: Şərq-Qərb, 2004
7. Hüseynov Məhərrəm. Aşıq Ələsgərin söz ümmanı. Bakı: Elm və təhsil, 2017
8. Məmmədli Elxan. Təcnis sənətkarlığı. Bakı: Naftapress, 1998
9. Nəbiyev Azad. Azərbaycan xalq ədəbiyyatı. II kitab. Bakı: Elm, 2006